

Fra fremmede Tidsskrifter.

Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft. Bd. XXXVIII. Hft. 1—5.

Som tidligere omtalt¹⁾ diskuteres for Tiden i den tyske Tidsskriftslitteratur Muligheden af at skabe et mellemeuropæisk Strafferetsfællesskab, omfattende Tyskland, Østrig og Ungarn. I »*Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*«, 38. Binds 5. Hæfte, har nu Professor i Berlin *J. Goldschmidt* næst at referere de fra andre Videnskabsmænd herom udtalte Anskuelse gennemgaaet Chancerne for en saadan Plans Udførelse. Han betoner, at et saadant egentligt Fællesskab ikke er paakrævet af praktiske Hensyn, særlig Bekæmpelsen af den internationale Kriminalitet, da det hertil vil være tilstrækkeligt at faa ensartede Bestemmelser om den internationale Strafferet og Udleveringsreglerne. Ej heller vil den videnskabelige Værdi være nok til at føre Tanken igennem. Skal den kunne realiseres, maa dette bæres af politiske Fordele, nemlig den af et saadant Fællesskab resulterende Befordring af almindeligt Kulturfællesskab, af Solidaritet mellem de paagældende Nationer ogsaa udadtil, især overfor ydre Angreb paa den fælles Kultur, og Forfatteren synes at tænke sig den fælles Strafferet som en Indledning eller Forberedelse til et reelt Fællesskab paa Told- og Militærvæsenets Omraade. Han finder ikke afgørende indre Hindringer for en fælles Strafferet; de nationale Forskelligheder mellem Rigerne og deres Befolkninger er næppe væsentlig større eller mere uovervindelige end de, der frembød sig indenfor Tysklands enkelte Landsdele, da man skabte den tyske Straffelovbog; langt mere nationalt særpræget er de forskellige Lovgivninger paa Omraader som

¹⁾ Se dette Tidsskrifts indeværende Aargang p. 87.

Ægteskabsret, Landbolovgivning, Jagtret o. l. Baade Strafferettens almindelige Del og for en stor Del den specielle maatte kunne bringes i en Fællesform uden uovervindelige Ofre, dog at Forvaltnings- og særlig Politistrafferettens Omraader maatte holdes udenfor og overlades til det enkelte Lands Lovgivning tillige med dem af de specielle Justitsforbrydelser, hvor en tilfredsstillende Enhed maatte vise sig uopnaelig. Særlig betones, at Fællesskabet ogsaa baade kunde og maatte omfatte selve Straffesystemet: en Fælleslovgivning, der kun fastsatte det strafbare, men ikke beskæftigede sig med Strafarterne, vilde væsentlig kun være en Samling Retsformler og uden reel Værdi. Ej heller er Vanskelighederne her særlig store, da alle tre Lande (Tyskland, Østrig og Ungarn) har Dødsstraf og i Hovedsagen — bortset fra custodia honesta — ensartede Former for Frihedsstraf. Endvidere maatte Fællesskabet omfatte Reglerne for Strafudmaalingen, skønt her formentlig de største Vanskeligheder vil opstaa: saaledes har det østrigske Udkast begrænset Dommerens Udmaalingsfrihed ved en udviklet »Kasuistik« gennem Opstilling af flere Rækker Straffesatser for samme Handling under forskellige nærmere Omstændigheder, medens omvendt i det tyske Udkast den dommermæssige Udmaalingsfrihed er en Hovednerve. Uden en Ensartethed paa dette Omraade vil der praktisk set jo ikke blive noget Fællesskab muligt paa den specielle Dels — de enkelte Handlingers Strafbarheds — Omraade.

Medens Forf. saaledes mener, at indre Grunde ikke kan være en afgørende Hindring for Tankens Gennemførelse, stiller det sig anderledes med Hensyn til de ydre Betingelser. Navnlig savner han et Fællesorgan. Man har fremsat den Tanke, at de tre Regeringer skulde naa til Enighed om et Udkast og dette derefter forelægges de respektive Lovgivningsmyndigheder efter Principperne for Behandling af Traktater, altsaa saaledes, at Udkastet i dets Helhed enten vedtages eller forkastes. Men denne Vej findes ufarbar, da den paa en utilladelig Maade vil indskrænke den nationale Lovgivningsmagts Indflydelse paa Strafferetslovgivningen, hvorhos de største Vanskeligheder vil opstaa, naar Ændringer senere findes paakrævede i et enkelt af Landene. Forf.'s Enderesultat bliver da, at man før Tiden maa begrænse sig til at arbejde for en Fællesopstilling af Grundtrækkene for den internationale Strafferet og for en fælles Udleveringslov og derhos stræbe efter gensidig Tilnærmelse og Overens-

stemmelse i de respektive Landes Straffelovgivning iøvrigt, men uden legalt Fællesskab. Skulde Forholdene udvikle sig i den af Forf. som ønskelig antydede Retning, til en Sammenslutning mellem de tre Lande paa Told- og Militæromraadet, vil der maaske herigennem skabes Fællesorganer, der kan muliggøre en egentlig Fællesstraffelovs Tilvejebringelse.

I Tilknytning til den her i Tidsskriftet ¹⁾ forte Diskussion om, hvorvidt Fosterfordrivelse vedblivende bør være strafbar, kan der formentlig paaregnes Interesse for en kortfattet Gengivelse af de Standpunkter i saa Henseende, som to betydelige tyske Læger har fremsat i *Zeitschrift f. d. g. Strafrechtswissenschaft*, 38. Bind. I 2. Hæfte tager den kvindelige Læge Dr. *Adams-Lehmann* kraftig til Orde mod det almindelige absolutte Krav om Børneforøgelse, der saa ofte opstilles som Argument for at bibeholde Straffen for Fosterfordrivelse; hun hævder, at denne Betragtning ikke tager det fornødne Hensyn til Kvalitetsspørgsmaalet, naar den ensidig fordrer flere Børnefødsler; de ugifte Modres Børn, der bæres til Verden under et Tryk af Nød, Skam og Angst, er ikke altid en værdifuld Tilvæxt; slette Plejeforhold gør derhos hurtig Ende paa mange af dem, samtidig med, at de af dem, der plejes godt, ofte udslider og odelægger deres Modre ved de store Krav, Forsørgelsen stiller til disse. Men ogsaa for de gifte Kvinder i den fattige Klasse mener Forf., at Pligten til at gaa et Svangerskab igennem er skæbnesvanger: Hustruen udslides og ældes for Tiden af de hyppige Børnefødsler, Frygten for at faa flere Børn virker odelæggende paa Samlivet mellem Ægtefællerne, bevirker ofte, at Hustruen vægrer sig ved Opfyldelsen af Ægteskabspligten, hvorved opstaar Misstemning og Utroskab fra Mandens Side, eller at Hustruen lever i en stadig sønderlidende Angst. Og dernæst: ingen nok saa drakonisk Straf vil kunne hindre, at en Mængde Kvinder alligevel begaar Fosterfordrivelse; herved fremkommer da de triste kriminelle Aborter, fremkaldt af Kvinden selv eller en samvittighedsløs, ukyndig Professional, og hvorved ikke blot en Del unge Kvinder mister Livet, men tillige en langt større Procentdel faar saadan Skade,

¹⁾ 1915 p. 110, 1916 p. 1, 152, 187, 289, 1917 p. 88.

at de for Resten af Livet bliver ufrugtbare. Derfor stiller Forf. det Krav til Lovgivningen, at det skal være tilladt »auf Antrag des Liebespaares«¹⁾ at lade Svangerskabet afbryde indenfor dets første Halvdel ved en sagkyndig Læge. En saadan Ordning menes at være i Statens Interesse, nemlig som i Virkeligheden bringende en Forhøjelse af Fødselsantallet derved, at de kriminelle Aborter med deres Fare for Ufrugtbarhed vil forsvinde, og af Fødselskvaliteten, endvidere ved at virke skaanende paa Moderens Kræfter og ved at styrke Familielivet; endvidere i Individets Interesse, idet et stort Antal Fødsler af Kvinder, som ingenlunde er modne til at være Modre, undgaas, ligesom den »moraliske« Tvang til at blive gift med Barnefaderen, selv om Ægteskabet kan forudses at ville blive ulykkeligt, bortfalder, medens det sande Kærlighedsægteskab vil befordres. Faren ved at indføre en saa liberal Lovgivning paa dette Omraade anser Forf. ikke for overvældende: der vil jo ikke være nogen Pligt for en Læge til at foretage Operationen, men kun en Ret til i saa Henseende at efterkomme de paagældendes Ønske, og Lægen vil føle sit moralske Ansvar og virkningsfuldt fraraade Afbrydelsen af Svangerskabet i Tilfælde, hvor han ikke kan føle sig overbevist om Ønskeligheden af et saadant Skridt.

Som det ses, er Forf.'s Standpunkt dette, at M o d e r e n (eventuelt dog kun med Faderens Billigelse) skal have Ret til at lade Svangerskabet afbryde ved den Læge, som dertil maatte findes villig. Forf.'s varmt folte og varmt skrevne Indlæg, hvis Grundtanker støtter sig paa hendes 33-aarige Lægepraxis, imødegaas i 5. Hæfte af Dr. *Max Hirsch*, der hævder, at det ikke gaar an at lade Afgørelsen og dermed Ansvaret med Hensyn til, om en Afbrydelse af Svangerskabet bør ske, være hos Kvinden selv. Med en saadan Lovgivning vil der kun altfor hurtig udvikle sig en Kreds af lægeuddannede og til Praxis berettigede Personer med en rummelig Samvittighed, der er rede til at imødekomme Ønsker i saa Henseende uden smaalig Undersøgelse af, om et saadant Skridt virkelig er paakrævet. Det maa derfor vedblivende være Lægen, der alene har Ret til at afgøre, om et Svangerskab bør afbrydes, og som alene har ogsaa det retlige Ansvar, naar saadant sker. Hans Ret i saa Henseende er anerkendt, naar den medicinske Indikation: truende Livs-

¹⁾ Forf. synes altsaa ogsaa at kræve Besvangrerens Samtykke.

fare og vel ogsaa truende Fare for en mere varig Sundhedsforringelse for Moderen, foreligger; det sidste er dog endnu ikke almindelig anerkendt. Men der kan ogsaa være Tale om en eugenisk Indikation, bygget paa Hensynet til at undgaa Forplantning af Individier med visse arvelige, samfundsfarlige Defekter, samt om en social Indikation, der tager Hensyn til de Forhold af økonomisk, ægteskabelig og huslig Art, der ligger Dr. Adams-Lehmann saa varmt paa Sinde. Men om disse Indikationer tier Lovgivningen indtil Dato, den kender endnu kun den medicinske. Videnskaben maa uddybe disse Æmner og derved forberede en Lovgivning, der udvider de Indikationer, der kan berettigede til at afbryde et Svangerskab. Men enten Omraadet bestemmes snævrere eller videre, maa Princippet altid og ubetinget være og forblive: Lægens Afgørelse og Ansvar, ikke Patientens.

O. Haack.